

I předměty znamenají body!

Zkušební řád nehodnotí jen sledování stopy, ale i označování předmětů. V současné době tedy dvacetí, resp. Dvaceti jedna body ze sta. To jasně říká, jakou důležitost předmětům tvůrci zkušebních řádů přikládají. Nebude-li váš pes předměty označovat, musí být sledování stopy na úrovni 91 bodů, abyste zkoušku být jen splnili. I přes tuto důležitost psůvodi při jejich výcviku často chybují a jejich nácvikové chyby se pak projevují v bodovém hodnocení. Jak dojít k plnému počtu bodů za předměty?

Označovat nebo aportovat?

Ještě je třeba připomenout, že termín označování předmětů je nepřesný. Pes může předměty označovat či aportovat. Tedy označení předmětů je jen jednou z možností. V praxi jsem se pouze jednou setkal s aportováním předmětů a bylo to v pravdě zoufalé. Pes, který aportování miloval, po navěštění předmětu na pět metrů již nestopoval, ale vrhl se vpřed, předmětem třepal a nadhazoval ho. Po krátkém předsednutí znovu běžel na místo, kde předmět našel. Zde je prostor pro daleko větší ztrátu bodů než při označování. Označování může být prováděno ve stoje, vsedě nebo vleže. Kterou polohu vybrat? Nejstabilnější je poloha vleže, kterou již dobře známe ze cviku poloh i krátkodobého i dlouhodobého odložení. Předmět má mít pes mezi prackami a nemá si s ním hrát, ideální je poloha sfingy bez otáčení hlavy a vrtění se. Zaujmout ji je třeba rychle a přesně.

Služba versus sport

Podstatou rychlého označení je pozitivní snaha o nalezení předmětů spojená s neprovedením pachové analýzy předmětů. Zní to hrozně (hlavně uším starých stopařů), ale bohužel je to tak. Pes označí jakýkoli pachový předmět, který leží na stopě. Zkušební řád ve sportovní kynologii neprověřuje u zkoušek všestranného výcviku diferenciaci pachu předmětů na stopě. Zcela jinak je tomu ve služební kynologii, kde pes musí umět ztotožnit pach předmětu s pachem pachatele.

Pes musí chtít předmět aktivně nalézt a musí mít z nálezů „kontrolovanou radost“.

Předmět s totožným pachem je podroben forenznímu zkoumání a při usvědčení pachatele, ale hlavně při soudním jednání může sloužit jako důkaz. Taková práce však zabere čas potřebný k provedení pachové diferenciaci. Ve sportovní kynologii by byl tento čas, byť jen jedna sekunda, hodnocen většinou

rozhodčích jako pomalé označování předmětů a penalizací jednoho bodu u každého z nich. Ve speciálních pátracích kurzech organizovaných Policií ČR jen asi polovina psů byla schopná neoznačit předmět s jiným než kladečovým pachem, který byl položen na stopu. I pes, který je schopen běžně provádět rozlišování předmětů (ZMMP, SPT1, 2) reaguje na předmět položený přímo do stopy zalehnutím. Je to otázka negativního stereotypu, kdy pes ví, kdy provádí rozlišování a kdy jde po stopě. Ve služební kynologii to bylo hrubou chybou! Z osobní zkušenosti vím, že při sportovních soutěžích většina služebních psů ozbrojených složek ztrácí právě z hlediska rychlosti a preciznosti označování předmětů nejvíce bodů. Předmětem našeho snažení je však co nejvíce vyhovět sportovnímu zkušebnímu řádu. Tedy rychle a přesně označit.

Takhle tady ne!

V minulosti se předměty učily na krátké „předmětové stopě“. Našlapala se stopa a délce padesát metrů, byla rovná a čerstvá. Na stopu se položilo hodně (deset) předmětů. Pes se vedl po stopě na krátkém vodítku, když přišel k předmětu, dostal slovní povel „lehni“ a mechanický podnět trhnutím vodítka směrem k zemi. Po zaujetí polohy se pochválil, odměnil a pokračovalo se dále. Aby se pes vyhnul škubnutí vodítka, předcházela mu rychlejší ulehnutí. Bodovala se klasická vyhýbavá reakce. Problém nastával, když šel psovod na celou délku stopovačky. Nepodmíněný podnět pro vyhýbavou reakci (škubající ruka psovoda) byla daleko vzadu, a tak pes předmět mnohdy neoznačil. Ještě horší kombinace nastala, když psovod v tréninku chodil na krátké stopovačce, takže si pes nedovolil „neulehnout“, a teprve na zkoušce pracoval na celé její délce. Tam nastal již zmiňovaný problém, navíc celá délka stopovacího vodítka byla spojena se zkouškou a závodem, kde psovod nesmí na psa působit. Trénink se provádí na krátkém vodítku, a tudíž si pes nemůže dovolit neulehnout, jinak přijde nepříjemná korekce. Jakmile začne rozlišovat musím – nemusím, je konec. Tak takhle tedy ne!

Jak to tedy nacvičit?

Výcvik si rozpitváme do mnoha fází. Cvičíme nejlépe na rovném, pevném podkladu (beton, dlažba). Můžeme i místnosti bez nábytku.

1. Psovi hodíme na zem pamlsek a necháme jej sežrat. Několikrát opakujeme. Pro psa velmi pěkné a jednoduché naladění pro budoucí hru.

2. Na zem položíme kus napachovaného koberce velikosti 30x30 cm a na tento „ubrousek“ položíme pamlsek a necháme psem opět sežrat. Několikrát opakujeme.

3. Postupujeme jako v bodě dvě, jen když pes chce pamlsek sežrat, přiklopíme ho dlaní ruky. Pes pamlsek chce a dobývá se pod naši ruku. Zkouší to čumákem,

si lehne, aby ruku otočíme pozřít. (Tento vyhýbavý podmiňování! jednání a vede

pouze

hrabe prackou a dříve či později se k němu dostal. V ten okamžik a umožníme psovi pamlsek způsob učení není vytvoření reakce, ale operativní. Pes postupně nabízí různá zkušenosti zjistí, která cesta k úspěchu.) Opakujeme. Během několika opakování pes rychle

ulehá k naší ruce na „ubrousku“ a je odměňován zpřístupněním pamlsku. Co když pes dlouho ulehne nechce? Tak mu z počátku můžeme malinko pomoci, povel a lehkým zatlačením na hřbet. Má to být pouze nápodoba! Snažíme se vždy o co nejmenší pomoc, protože nechceme vyvolat vyhýbavou reakci, ale chceme, aby pes našel řešení sám.

4. Pokud pes spolehlivě uléhá u naší ruky a čeká na otevření „samoobsluhy“, akci ztížíme tím, že na kobereček pouze ukazujeme prstem. Zpočátku tak dva až tři centimetry nad povrchem, později třeba deset. Čekáme, až pes ulehne tam, kam ukazuje náš prst. V dlani svíráme pamlsek a pokud pes neulehne, ihned ho položíme na kobereček. Postupně zvětšujeme vzdálenost mezi rukou a koberečkem.

5. Dále postupujeme tak, že položíme kobereček, vrátíme se dva až tři metry zpět ke psovi a spolu se psem přicházíme ke koberečku (předmětu), ukážeme na něj a po zalehnutí odměníme a vychválíme. Několikrát opakujeme.

6. Přicházíme spolu se psem ke koberečku a již pomáháme co nejméně, vyčkáme, až pes sám ulehne a odměníme ho pamlskem na kobereček. Odměna je stále z koberečku!
7. Kobereček postupně zmenšujeme až na velikost předmětu.
8. Zvyšujeme počet předmětů na podlaze. Vždy po označení předmět odebereme a pes přebíhá k dalšímu koberečku.
9. Zavádíme do prostředí, kde práci ztěžují rušivé vlivy.
10. Celý výcvik můžeme urychlit a vylepšit použitím kliku. Vše provádíme mimo stopu! Do stopy přidáme až mnohem později. To si vysvětlíme ale až u stop v terénu. Použitím jiných předmětů než koberečků zařadíme do výcviku, až když nám pes dobře označuje koberečky.

